

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

R.N. Butter

BEL/RO

Telefoonnummer +31235145225

ruud.butter@noord-holland.nl

1 | 5

Betreft: Advies inzake het initiatiefvoorstel afwegingskader energie uit wind en zon op land

Verzenddatum

- 3 JUNI 2021

Kenmerk

1627730/ 1650272

Geachte leden,

Uw kenmerk

Initiatiefvoorstel afwegingskader
wind & zon

Op 22 april 2021 ontvingen wij via de Statengriffie het initiatiefvoorstel van het CDA "afwegingskader energie uit wind en zon op land". Op grond van artikel 42 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies van Noord-Holland 2015 zijn wij gevraagd hierover advies uit te brengen. Dit advies treft u hierbij aan.

Inhoud voorstel

Het voorstel strekt tot het opnemen van de volgende toetsingscriteria in de omgevingsverordening NH2022 voor projecten voor wind en zon op land in Noord-Holland:

- Is er in de gemeente en buurgemeente(n) een (ruime) politieke meerderheid?
- Zijn van bezwaren van omwonenden ten aanzien van het effect op leefbaarheid en gezondheid onderzocht of deze terecht (kunnen) zijn en hebben deze onderzoeken impact op het draagvlak?
- Is het participatietraject goed georganiseerd?
- Hebben omwonenden de kans gekregen financieel te participeren?
- Is er duidelijkheid over de ecologische effecten van het project?
- Is er duidelijkheid over de landschappelijke effecten?
- Is er duidelijkheid over de financiële effecten?

Uit de overwegingen behorende bij het initiatiefvoorstel blijkt dat het CDA het wenselijk vindt dat wij bij het voorleggen van de definitieve Omgevingsverordening NH2022 aan Provinciale Staten rekening houden met bovengenoemde voorwaarden. Om voor ieder project, binnen of buiten de RES-zoekgebieden, te kunnen beoordelen of het een verstandig besluit is deze goed te keuren, dient, volgens het CDA in elk geval de informatie die nodig is om aan deze voorwaarden te toetsen beschikbaar te zijn.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Advies

Wij zijn het eens met de initiatiefnemers dat de genoemde criteria bij zon- en windprojecten een belangrijke rol spelen. Er zijn echter meerdere overwegingen om deze toetsingscriteria niet op te nemen in de Omgevingsverordening NH2022. Deze overwegingen zijn zowel formeel als inhoudelijk en luiden als volgt.

In de geest van de Omgevingswet en het Klimaatakkoord hebben wij in de ontwerp Omgevingsverordening NH2022 ervoor gekozen om de bovenwettelijke regels voor windenergie te laten vervallen voor de in de Regionale Energie Strategieën 1.0 (RES'en) opgenomen zoekgebieden voor windenergie. Wij hebben hiervoor in de plaats een instructieregel opgenomen, inhoudende dat een gemeentelijk omgevingsplan windturbines mogelijk kan maken, maar uitsluitend in de in de RES'en 1.0 vastgelegde zoekgebieden. Verder dienen de windturbines zorgvuldig ruimtelijk te worden ingepast en dient de ARO om advies te worden gevraagd (artikel 6.36 ontwerp Omgevingsverordening). Zo krijgen gemeenten meer mogelijkheden om zelf te bepalen waar en hoeveel ruimte er in de gemeente is voor windenergie. Het is niet in lijn met dit gedachtengoed om de door het CDA voorgestelde toetsingscriteria, specifiek bedoeld voor wind- en zonne-energie, in de Omgevingsverordening NH2022 op te nemen.

De criteria die door initiatiefnemer worden genoemd zijn zoals gezegd belangrijk, maar zijn in de huidige wet- en regelgeving vaak al geborgd, of er worden op dit moment stappen ondernomen om deze te borgen. Door deze criteria nogmaals op te nemen in de Omgevingsverordening NH2022 zou een ongewenste stapeling van vergelijkbare regels ontstaan. Dit is ook de sturingsfilosofie van de Omgevingsverordening. Wij zullen de door initiatiefnemer genoemde criteria hieronder punt voor punt behandelen.

Is er in de gemeente en buurgemeente(n) een (ruime) politieke meerderheid?

In het Klimaatakkoord is voor de totstandkoming van de RES'en gekozen voor een aanpak van onderop, een zogenoemd "bottum-up" proces. In het proces naar de RES'en 1.0 heeft derhalve al afstemming plaatsgevonden tussen buurgemeenten zoals in Amsterdam met haar buurgemeenten en bij het Geingebied, maar ook met buurprovincies zoals over het Groene Hart, het IJsselmeergebied en de Haarlemmermeer. Wij vinden het belangrijk dat afstemming plaats vindt. Wij volgen dit nauwlettend en zullen initiatief nemen richting betrokken buurgemeenten als wij de indruk hebben dat er onvoldoende bestuurlijke afstemming plaatsvindt. Het RES-bod met bijbehorende zoekgebieden wordt vastgesteld door de gemeenteraden, Provinciale Staten en de Algemene besturen van de waterschappen. Met het besluit van volksvertegenwoordigers over de RES'en 1.0 worden de RES'en een bouwsteen met politiek draagvlak voor toekomstig omgevingsbeleid. Het opnemen van een criterium hierover in de Omgevingsverordening NH2022 achten wij om die reden dan ook niet nodig.

Zijn van bezwaren van omwonenden ten aanzien van het effect op leefbaarheid en gezondheid onderzocht of deze terecht (kunnen) zijn en hebben deze onderzoeken impact op het draagvlak?

Het effect van de RES'en op de gezondheid is de afgelopen periode steeds hoger op de politieke-agenda komen te staan nu de daarin opgenomen zoekgebieden voor windenergie steeds concreter worden. Hierbij gaat het met name om de milieueffecten van windmolens, waaronder geluid, veiligheid en slagschaduw en wat daarvan mogelijk de gevolgen zouden kunnen zijn op leefbaarheid en gezondheid.

De normen voor geluid, veiligheid en slagschaduw, zoals opgenomen in de landelijke wet- en regelgeving, zijn opgesteld om een aanvaardbaar woon- en leefklimaat te borgen. Om die reden achten wij het niet noodzakelijk om ten aanzien van het effect op leefbaarheid en gezondheid criteria in de Omgevingsverordening NH2022 op te nemen. Wel blijven wij uiteraard alle ontwikkelingen en onderzoeken hieromtrent op de voet volgen.

In samenwerking met het provinciale programma Gezonde Leefomgeving wordt ingezet op het versterken van onze samenwerking met organisaties die onderzoek doen naar de gezondheidsaspecten, zoals het RIVM en de GGD's. We agenderen het belang van onderzoek via het IPO bij de Rijksoverheid. Mocht blijken dat uit dit onderzoek naar voren komt dat strengere normen nodig zijn qua geluid, slagschaduw en/of externe veiligheid dan zullen wij lobbyen bij het Rijk waar nodig om wet- en regelgeving hierop aan te passen.

Is het participatietraject goed georganiseerd?

De zoekgebieden voor zon en wind in de RES'en grijpen in op de leefomgeving van de inwoners van Noord-Holland. Wij hechten daarom, net zozeer als u, aan goede communicatie over en participatie bij de totstandkoming van de plannen.

De verantwoordelijkheid hiervoor ligt in de eerste plaats bij de gemeenten, maar als provincie hebben we - veelal via de programmabureaus RES Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid - gemeenten (financieel) hierbij ondersteund. Ook als het ging om afstemming met buurgemeenten of buurprovincies, zoals bij het Geingebied, het Groene Hart, en het IJsselmeergebied.

Het is belangrijk dat bij de verdere invulling en uitwerking van de zoekgebieden in overleg met belanghebbenden en het bevoegd gezag een participatieplan wordt opgesteld, waarmee afspraken over participatie door burgers en stakeholders vast komen te liggen. Hierbij staat maatwerk centraal. Participatie heeft in de Omgevingswet een belangrijke plaats. In de Memorie van Toelichting op de Omgevingswet komt het woord "participatie" maar liefst 81 keer voor. In het omgevingsbesluit staan regels om participatie te waarborgen. Voor het omgevingsplan geldt een motiveringsplicht. Dit houdt in dat de gemeente dient aan te geven hoe de omgeving bij de voorbereiding van het omgevingsplan is betrokken, en wat met de resultaten is gedaan. Ook dient de gemeente vooraf aan te geven hoe het participatietraject eruit komt te zien. Met deze eisen achten wij een goed georganiseerd participatietraject voldoende geborgd.

Hebben omwonenden de kans gekregen financieel te participeren?

Conform het advies van Pels Rijcken wordt er nu gewerkt aan een provinciaal beleidskader financiële participatie voor projecten op provinciale grond en projecten waarvoor wij bevoegd gezag zijn. U ontvangt dit beleidskader rond de zomer 2021. Daarnaast inventariseert Berenschot nu -in onze opdracht- bij gemeenten en deelregio's waaraan zij nog behoefte hebben op het gebied van financiële participatie. Dit wordt verwerkt in een ondersteunend document voor de gemeenten. Dat zal onder meer aandacht besteden aan de wijze waarop in het gemeentelijk omgevingsplan een inspanningsverplichting kan worden opgenomen voor financiële participatie.

Is er duidelijkheid over de ecologische effecten van het project? Is er duidelijkheid over de landschappelijke effecten?

Bij het opstellen van een omgevingsplan of de aanvraag van een omgevingsvergunning hoort een ruimtelijke onderbouwing/effectanalyse op de fysieke leefomgeving ter motivering. Met een dergelijk onderzoek dient te worden aangetoond wat de gevolgen voor de omgeving zijn op diverse omgevingsrechtelijke aspecten, waaronder de ecologische en landschappelijke effecten van een ontwikkeling/activiteit. Aangezien dit vereiste al volgt uit de Omgevingswet en onderliggende regelgeving hoeft dit niet (nogmaals) te worden geborgd in de Omgevingsverordening NH2022.

Is er duidelijkheid over de financiële effecten?

Het ontwikkelen van een windpark brengt veel kosten met zich mee. Het ontwikkeltraject kost tijd en vraagt om vele onderzoeken, ruimtelijke procedures, overleg met omwonenden en andere belanghebbenden. Dan zijn er nog de bouwkosten van het windpark, de aanschaf van de windturbines, de netinpassing en de kosten van beheer en onderhoud als het windpark eenmaal draait.

Stimulering Duurzame Energieproductie en klimaattransitie (SDE++) is een subsidie waarmee de overheid duurzame energie wil stimuleren. Omdat de productiekosten van 1 kWh wind- of zonne-energie hoger zijn dan de productiekosten van 1 kWh grijze stroom subsidieert de overheid het verschil via de SDE++ zodat groene stroom kan concurreren met grijze stroom. Let wel: alleen de geproduceerde elektriciteit wordt gesubsidieerd. De investeringen waarmee de ontwikkeling van een windpark gepaard gaan, komen voor rekening van de initiatiefnemer.

Naast de bijdrage aan het klimaatbeleid van gemeenten zijn windturbines ook een bron van inkomsten voor de gemeentelijke begroting. Net als bij elk bouwproject int de gemeente bouwleges voor de bouw van windturbines. De leges bedragen eenmalig ongeveer 1,5% van de bouwsom en verschillen van gemeente tot gemeente.

Daarnaast ontvangt de gemeente jaarlijks onroerendezaakbelasting (OZB) voor windmolens. De OZB bedraagt gemiddeld 0,09% van de waarde van de turbine. De totale gemeentelijke inkomsten voor een 3

MW windmolen over een periode van 15 jaar kunnen dan uitkomen op ruim € 110.000.

De financiële uitvoerbaarheid van een ontwikkeling wordt op hoofdlijnen beoordeeld bij het opstellen van een omgevingsplan of toets van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Als blijkt "dat het uit kan" zijn de financiële aspecten geen grondslag om de ontwikkeling te weigeren.

Conclusie

Samenvattend betekent dit dat wij adviseren om deze toetsingscriteria niet op te nemen in de Omgevingsverordening NH 2022. Wij raden het initiatiefvoorstel derhalve af.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk